SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	23/9813
Dok.nr:	23/30418
Arkiv:	FA-G10
Saksbehandler:	Sture Jacobsen
Dato:	21.09.2023

Søknad om opptak i "Folkehelseprogrammet"

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
075/23	Formannskapet	28.09.2023

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Sortland kommune søker opptak i Folkehelseprogrammet

Formannskapet - 075/23

FS - behandling:

Votering:

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

FS - vedtak:

Sortland kommune søker opptak i Folkehelseprogrammet.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Satsingen "Program for folkehelsearbeid i kommunene", heretter kalt folkehelseprogrammet, skal bidra til å styrke kommunens arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Sortland kommune søker om tilskudd fra Nordland fylkeskommune til prosjektet “Helt med” for å styrke ungdomsmedvirkning i arbeidet med tiltakene i “Plan for forebyggende arbeid for barn og unge 2023-2033".

Arbeidsutvalg “Laget rundt barnet” er styringsgruppe for prosjektet og skal sørge for en aktiv medvirkningsprosess som sikrer reell ungdomsmedvirkning i utarbeidelsen av tiltak som er foreslått i “Plan for forebyggende arbeid” (korttittel).

Sortland kommune søker over en periode på tre år, 2024-2026.

FAKTA I SAKEN
Folkehelseprogrammet er et samarbeid mellom KS, Folkehelseinstituttet, Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet og skal bidra til en langsiktig styrking av kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Folkehelseprogrammet legger særlig vekt på barn og unge, psykisk helse og rusforebygging. Kommunen skal se på eget utfordringsbilde og på bakgrunn av det utvikle tiltak som treffer, bidrar til innovasjon, forbedring av evalueringsarbeid og fremmer helsen til målgruppen.

Hensikten er å utfylle folkehelsearbeidet i kommunen og utvikle ny kunnskap. Søknad, tilskudd og oppfølging skjer gjennom Nordland fylkeskommune. Sortland kommune søker over en periode på tre år, 2024-2026.

Barnevernsreformen og ny barnevernslov legger økt fokus på kommunens ansvar i det forebyggende arbeidet og kommunestyret vedtok 22.06.23 fagplanen "Plan for forebyggende arbeid". Planen er utarbeidet ut fra kjennskap til prinsipper for godt forebyggende arbeid sammen med oppdatert kunnskap om lokale forhold og utfordringer. De høyest prioriterte utfordringsområdene for barn og unge er psykiske helseplager, mobbing, frafall i skole og deltakelse i idrett/fritidsorganisasjoner. "Plan for forebyggende arbeid" og samhandlingsmodell «Laget rundt barnet» er til sammen en beskrivelse av hvordan Sortland kommune skal møte endringene i loven og ta et større ansvar for det forebyggende arbeidet. Planen som er utarbeidet skal gi retning til et langsiktig og systematisk forebyggende arbeidet i kommunen.

Arbeidsutvalg "Laget rundt barnet" er styringsgruppe for prosjektet og skal sørge for en aktiv medvirkningsprosess som sikrer reell ungdomsmedvirkning i utarbeidelsen av tiltak som er foreslått i "Plan for forebyggende arbeid". Arbeidet med "Plan for forebyggende arbeid" og "Laget rundt barnet" har vist hvor viktig, men også hvor utfordrende det er å få til aktiv og reell medvirkning fra unge. Det er derfor avgjørende å utvikle en medvirkningsprosess som fungerer på lang sikt for at foreslåtte tiltak i planen skal treffe barn og unge og deres foreldre eller andre voksenpersoner i nærmiljøet. Det er en utfordring fordi det er knapphet på personal og ressurser til å følge opp medvirkningsprosesser som ikke er lovpålagt. Tilskudd og oppfølging fra kompetansemiljø gjennom folkehelseprogrammet vil skape handlingsrom som er nødvendig for å være innovativ og finne løsninger som fungerer over tid for ungdomsrådet og arbeidsutvalg "Laget rundt barnet". Det er ressurskrevende å ha tid til prosess, kunnskapsdeling, rom for aktiv dialog, løpende evalueringsarbeid m.m.

Sortland ungdomsråd arrangerte den 06.02.2023 ungdomspolitisk dag med veiledning fra "MED ungdom i fokus" hvor det deltok 78 elever fra de ulike elevrådene i Sortland kommune. I tilhørende rapport kommer det fram at ungdommer ofte opplever å få informasjon om aktiviteter og saker og blir inkludert for sent slik at det i praksis ikke er rom for å delta eller engasjere seg på en god måte. Unge ønsker at kommunen blir enda bedre på å nå ut til ungdom, å kommunisere og informere i god tid og på en plattform som når fram. I rapporten står det blant annet at "skal man nå ut til ungdom med informasjon, er man nødt til å treffe de der de er" og "de unge i Sortland kommune er både engasjert og interessert i ting som foregår, men blir skuffet av at de ikke får vite om det før det er for sent." Sak om søknad til folkehelseprogrammet ble tatt opp i ungdomsrådet 6. september og har rådets fulle tilslutning. Det har i ettertid vært gjort forsøk på et ekstra møte med ungdomsrådet og representanter for elevråd for å konkretisere deler av søknaden sammen, men det har ikke lyktes å gjennomføre dette konkrete møtet.

Sak om søknad til folkehelseprogrammet til prosjektet "Helt med" har tilslutning hos FORBUS, forebyggende forum for arbeidet med barn og unge, 4. september og i arbeidsutvalg "Laget rundt barnet" 11. september.

VURDERING

Prosjektet "Helt med" vil bidra til at Sortland kommune løfter medvirkningsarbeidet fra planens startfase til en langsiktig realiseringsfase. I veileder fra barne- og familiedirektoratet (prinsipper og råd: barn og unges medvirkning på systemnivå) vises blant annet at tilnærmingen til ung medvirkning vil bevege seg over fra konsultasjon og høring til samarbeid og partnerskap. Det innebærer at unge involveres tidlig og gis muligheter til å påvirke prosessen på ulike stadier.

Arbeidsutvalg "Laget rundt barnet" er styringsgruppe for prosjektet "Helt med" og rapporterer årlig til FORBUS, forebyggende forum for arbeidet med barn og unge. Det skal også rapporteres årlig til politisk nivå om dette arbeidet.

Personalmessige forhold

Realisering av prosjektet “Helt med” vil medføre noen endringer i personalressurser. Prosess- og prosjektleder arbeider i 50% stilling over tre år. Dette forutsettes finansiert med eksterne midler. Prosjektet vil ikke ha personalmessige konsekvenser av negativ karakter.

Økonomiske forhold
Realisering av prosjektet “Helt med” vil ikke ha økonomiske konsekvenser av negativ karakter. Ekstern finansiering fra Nordland fylkeskommune gjennom folkehelseprogrammet er avgjørende for å avse personell til prosess- og prosjektleder. Sortland kommune skal i søknaden belyse egeninnsats i prosjektfinansieringen. Egenandelen som redegjøres for vil være arbeidet som FORBUS, arbeidsutvalg “Laget rundt barnet”, ungdomsrådet og kommunale tjenester yter i prosjektet.

Folkehelse
Plan for forebyggende arbeid er noe av det viktigste vi gjør for folkehelsen i kommunen, gitt at tiltak gjennomføres og følges opp. Å styrke aktiv ungdomsmedvirkning i det arbeidet arbeidsutvalg “Laget rundt barnet” gjør for å utarbeide de foreslåtte tiltakene i planen har stor betydning.
Hovedargumentene for å prioritere medvirkning i folkehelsearbeid er at:
- Deltakelse i seg selv er viktig i et helseperspektiv, fordi det kan gi en opplevelse av myndiggjøring og at ens meninger og synspunkter kan være av interesse for andre.
- Medvirkning kan gi et kvalitativt bedre grunnlag i planarbeidet og utarbeidelse av tiltak.
- Gjennom medvirkning kan man oppnå ny kunnskap og erkjennelse (læringsperspektiv).
- Medvirkning kan bidra til et sterkere eierforhold til det kommunale planarbeidet og gi bredere samfunnsmobilisering.

Klima-, miljø- og naturforhold
Ikke relevant

KONKLUSJON
Kommunedirektøren foreslå at Formannskapet tilslutter seg at det søkes opptak i folkehelseprogrammet på de premissene som det er redegjort for i saksframlegget.